

אדריכל-צייר

אם הוא היה אדריכל שחוטא בציור או צייר שחוטא באדריכלות- זאת אף אחד לא ידע להגיד בביטחון, בעיקר מכיוון שהוא לא התפרנס מאף אחד מהשניים. במקצועו הוא היה צייר קלסטרונים במשטרה, מקצוע לו בזו כל האנשים שכל כך העריץ משתי אהבות חייו הלא-מפרנסות. למזלו, היה לו שם טוב.

מישל דה-אויירו. שם שלא מעיד על ישיבה ממושכת במשרד בצבע בז' שההגעה אליו כרוכה בחציית מסדרון בצבע בז'. שם שמעיד על הדר, על יכולת טובה עם מכחול, או עפרונות פחם אפילו. שם שמעיד על אדם מפואר שיש לפנות אליו כאשר את רוצה דיוקן מפואר של אשיותך המזעזעת מרוחה ברוב חשיבות על גבי קנבס ענק המיועד לתלייה במוזיאון אותו את מנהלת כבר שנים, ועכשיו סוף סוף את יוצאת לגמלאות וזוכה לראות את המורשת שהשארית ופיסה ממך בין שאר המוצגים, לא פחות מרשימה מהם, ואולי אפילו יותר- שם שמעיד על זה.

זו הטעות שעשתה גברת מיסיז.

גברת מיסיז הייתה אישה שטחית, אפשר לומר פלקטית, אפשר גם לומר סמל של ריקנות- אבל לא לידה. לעבודת דיוקנה האישי והמפואר היא חיפשה אמן כללי ומפואר, ומצאה- מישל דה-אויירו.

שם טוב, שם שמעיד על אדם שמבחין בין יין אדום ליין אדום מאוד, אדם שנראה סמכותי גם בשלג, אדם שלא עובד אבל יש לו כסף.

מישל עבד אבל לא היה לו כסף. שמו לא העיד על כלום במטה המשטרה, היו אלה העדים שהעידו והיה זה הוא שצייר את הקלסטרונים על פי עדותם. שמו לא הלך לפניו בחייו המקצועיים, היו אלה הפנים שהוא צייר שהילכו- אפילו לא פניו שלו. כשקיבל את ההזמנה מגברת מיסיז הוא היה צריך לקרוא את המכתב מספר פעמים לפני שהשתכנע שלא נעשתה כאן טעות, וגם לאחר שהיה משוכנע- הוא נזקק לכמה דקות בכדי לשכנע את עצמו שהוא אכן משוכנע. זה היה חלום בשבילו, לא שהוא העז לחלום אותו לפני: הזמנת עבודה אישית ממנו, עבודה שסופה להתמסגר ולהיתלות במוזיאון פיזי, אמיתי, קיים, בנוי, עומד. הוא היה מאושר. באותו שבוע, המפקד הממונה עליו שאל אותו מדוע הקלסטרונים נראים מחויכים לפתע ומישל התקשה למצוא הסבר הגיוני.

פגישת ההיכרות נערכה בשבוע שלאחר מכן. מישל דה-אויירו רכש במיטב כספו מעיל שחור עם צווארון פרווה שחור שיהלום כמה שיותר את שם משפחתו. הוא בחר את המעיל הארוך ביותר שעלה בידו למצוא בחנות וכך הצליח לחסוך על מכנסיים חדשים. הוא שלף מתחת

למיטה את נעלי הנשף הישנות של אביו, הרטיב מעט בצדדים את שיערו הדליל, נשא תפילה שאילתר במקום ויצא לדרך.

הדבר הראשון שראה כאשר נכנס בדלת האולם הראשי של המוזיאון לאומנות עכשווית היה תרנגולת ענקית. לאחר רגע או שניים הוא שם לב שהתרנגולת הענקית מאופרת, ולאחר רגעים שלישי ורביעי הוא הבין שמדובר בבת אדם. הקולניות של גברת מיסיז הייתה דבר של מה בכך לאנשים שהיו רגילים לה, ומספרם היה אפס. מאחורי האישה המגונדרת השתרך מזכיר, או עוזר, או משרת- מישל לא היה בטוח. אבל הוא השתרך, בזה לא היה ספק. המשתרך, ששמו התברר כגונת'ר לאחר שהפיל יומן עב כרס שהחזיק בשתי ידיו הצנומות זכה לצעקת העידוד: "אל תפיל שום דבר גונת'ר!"- הפיל את היומן שוב. הוא התכופף בשנית להרים את היומן וגברת מיסיז דרכה קצרות על ידו בכדי לסמן- ובכן, טוב... מישל לא היה בטוח למה היא עשתה את זה.

"הו! אני כל כך שמחה שהגעת! איך הייתה הדרך?" שאלה הגברת משהתפנתה לאורח. "קצת גשם וכל המדינה עומדת, אה?" היא המשיכה בלי לחכות לתשובה. "טוב! בוא נראה לך על מה כל העניין", היא התעקשה להמשיך לא לחכות לתשובה וסבה על עקביה. גברת מיסיז הייתה אדם שלא נזקק לבני אנוש כדי לנהל שיחות, חכך בדעתו מישל. פסל דומם יכול היה לעשות את העבודה במקומו במקרה זה. 'נו טוב', הוא נשם נשימה עמוקה כאדם המגלה שבכדי להגיע לצלחתו הוא נאלץ לעבור דרך משחטת עופות. 'כמה שפחות דיבורים מצדי- יותר טוב'.

התרנגולת המאופרת הובילה אותו אל מסדרון שהוביל את שניהם לדלת גדולה. גונת'ר השתרך אחריהם. היא פתחה את המנעול תוך כדי קרקורים וליהוגים: "זה אולם תצוגה יפה ביותר, יפה ביותר! עדיין אין בו דבר, אנחנו מחכים לפתיחה החגיגית. אבל איזה יופי, איזה יופי! האדריכל שתיכנן את זה- טוב, תראה בעצמך!".

הדלת נפתחה ומישל ראה בעצמו.

"יפה, לא? אתה רואה?" נשמע הקרקור מלפנים.

"אני... רואה" ענה מישל והרגיש מעט מטופש. מהר מאוד התחלפה התחושה הזו בתחושה אחרת - מפעימה יותר. הוא סקר במבטו את החדר הריק, את הקירות החשופים, את המרצפות המעודנות, והתמוגג. החדר היה יפהפה. משהו בצורה של הקירות ריגש אותו. הוא ידע שמדובר בפיסת אדריכלות מהממת ביותר, ועיניו המשיכו לרקד בהתרגשות הולכת וגואה בתוך ארובותיהן. אוזניו עמעמו את הקרקורים הבלתי פוסקים שככל הנראה סיפרו על תולדות המכרז שנעשה לבניית האולם הזה והוא שקע כולו בקימורי החדר שנגלה לפניו.

"...ולצלם כמובן".

"סליחה?" מישל הרגיש שהוא התעורר מחלום.

"אמרתי, אני מדמיינת את הדיוקן שלי בגודל 240x180 על הקיר הזה כאן, אתה יכול להתקרב אליו כדי לראות טוב יותר ולצלם כמובן".

"240 על... זה יכסה את רוב הקיר!" מישל התחלחל מהרעיון שפניה של הגברת המפוארת להחריד הזו יזהמו את יצירת האומנות האמיתית שנמצאת שם.

"זה מה שאני רוצה" היא חתכה.

"אלו מידות יותר גדולות ממך!" הוא הזדעק והתחרט מיד כששמע את המילים יוצאות מפיו.

"זה מה שאני רוצה, מישל דה-אויירו!" היא קרקרה באופן שבו תרנגולות מקרקרות כשהן רוצות שתדע שאתה עובר את הגבול ומכאן אתה מסתכן בניקור.

"כמובן, כמובן... פייס מישל, "זו ההזמנה שלך, המוזיאון שלך, הפרישה שלך. כרצונך".

מישל הסיר את המצלמה שענד על צווארו וצילם את החדר. הוא התחלחל שנית כשראה את הקיר היפהפה דרך עין המצלמה והבין שהוא עצמו הולך להיות אחראי להשחתתו. ובכן, חלום אחד הולך ומתגשם אל מול עיניו בזמן שהוא דורך בנעליים מלאות בוץ על חלום אחר, הרהר לעצמו צייר הקלסטרונים.

בימים הבאים מישל היה טרוד. קנבס ענקי נשלח אליו, ואיתו תמונה של גברת מיסיז. ככל שהוא התבונן בה יותר – הוא רצה לצייר אותה פחות. הוא כמובן רצה להשלים את המשימה שהוטלה עליו, הוא ידע שזו יכולה להיות מדרגת הקפיצה שלו, אך משהו בתוך ליבו הזדעק. אולי היה זה כשרונו שהיה חבוי כל השנים האלה, מתפלל להזדמנות אחרת להראות את עצמו.

המפקד הממונה עליו לא הבין מדוע הקלסטרונים נראים כל כך מעוררי בחילה באותו שבוע, אבל הוא העדיף אותם ככה מאשר מחויכים, והחליט לא להתעמק בעניין.

בערבים היה חוזר מישל לביתו ומנסה לעבוד על הציור. היו שלושה שבועות עד למועד ההגשה, אבל הוא חשד בסתר ליבו, במקום בו טמון הכישרון, שגם שנה לא תספיק. הוא פיתח את התמונה שצילם באולם הריק ותלה אותה ליד תמונתה של גברת מיסיז. השילוב היה מחליא בעיניו והוא הפך את התמונה של הגברת על גבה. הוא נשאר עם הקיר הנפלא. לפתע גאו בו אותם רגשות עזים שהרגיש כאשר ביקר במוזיאון באותו יום. אולם מרשים וצנוע, בד בבד. אין מסגרת בעולם שתעשה חסד עם יצירת המופת האדריכלית הזו, ואין מסמר בתבל שיהיה ראוי להיתקע באבן הזו. הרגשה מוזרה של שלווה נחה עליו, והוא מצא את עצמו מתחיל לשרבט. תחילה, ללא כל כוונה ובלי מושג מה הוא עושה, ולאחר כמה דקות לפתע הוא שם לב: הוא מצייר את הקיר עצמו, על הקנבס הענקי. הוא הפך אותו לרוחבו והשתיק את מוחו. הוא נהנה למתוח את הקווים, להתחקות אחר עבודת האדריכל,

להחיות את האבן על הבד. הוא החליט לשכן את גברת מיסיזי באגף אחר בראשו לעת עתה וצלל לעולם של קווים.

במשך שבוע רפרף עפרונו על הבד והקיר הלך וקיבל צורה ממשית. מישל הופתע מהתוצאה והחל להשוות את התמונה מהמצלמה לציור שהוא מצייר. בסוף השבוע הראשון עמדו שתי תמונות, או שני ציורים, היה קשה לנחש, זה לצד זה- כמעט זהים לחלוטין, בהבדל גודל משמעותי. הביטחון הרעוע שאפיין את מישל בדרך כלל, כאילו קיבל השראה מקירות האולם- והתייצב. מישל הרגיש לראשונה בחייו גאווה על עבודתו, והוא לא התכוון לעצור שם.

הוא רכש צבעי מים והחליט להתפרע. החוש האדריכלי שלו פינה מקום לחוש האומנותי שלו- וזה, הסתבר, היה חוש מופרע ביותר. הוא החל לצייר ציורים משונים על ה"קירות". הוא מילא את האולם בחיים שלמים שמעולם לא חי, בצבעים עזים שמעולם לא ראה. הוא משך במכחול כמו אמן אמיתי, ושתה לשוכרה לבדו בשעות הקטנות של הלילה כדי להידמות לאחד, לפחות בעיני רוחו. אדום פגש ירוק שפגש כחול שפגש סגול שבדיוק נפרד מאדום שרב עם כחול וביקש עזרה מזורז שהגיע בליווי כתום וצהוב והם הראו לכחול, או אולי זה היה הסגול, מה זה צבע חם. אנדרלומוסיית צבעים ורגשות שררה בחדרו של מישל דה-אויירו.

המפקד הממונה עליו הפציר בו להתמקד יותר בפרצופים, ופחות ברקע. הוא תהה לא פעם מדוע העובד הנאמן מתעכב על ציורי נוף מאחורי פרצופים נפשעים ומסרב להגיש את קלסטרון רק בכדי "לשפץ" את ההר או העץ או מה שזה לא יהיה שהוא החליט להוסיף ברקע. למישל לא היו תשובות, רק חיזוכים.

החיזוכים המשיכו במשך שבועיים נוספים של התפרעות אמנותית מוחלטת ולפתע חדלו. הם לא סתם חדלו, הם קראו בדחיפות לשכנה המטרידה שלהם- בהלה- לבוא ולהשתלט על הפנים. מישל נזכר בגברת מיסיזי, הוא נזכר במשימה שהוטלה עליו, משימה אותה זנח לחלוטין לטובת... לטובת מה? לפתע שלושת השבועות האחרונים נראו לו כבדיה, כחלום מגוחך ומנותק מציאות. מועד ההגשה הוא מחר. איך עבר הזמן ככה? זו הייתה ההזדמנות שלו, והנה מולו- ציור של אולם ריק וקירות מלאים במערבולות צבעים וסיטואציות מופשטות למיניהן, וזהו. אין זכר לגברת מיסיזי. אין זכר לדיוקן. הוא פנה אל בקבוק הג'ין על שולחנו אבל לא היה בו זכר לטיפה, לא בו, ולא בשאר בקבוקי הג'ין. 'אז לכאן נעלמו שלושה שבועות' הוא אמר במרירות לקירות וטלטל את הבקבוק הריק הקרוב.

בנפשו של אדם יש גאות ושפל, ולפני הכל- מישל היה אדם. לאחר שגאו בו רגשות נדירים, לא היה ספק ששעת השפל שלו הגיעה. הוא התנדנד לשירותים, נעמד מול האסלה, ועשה לה את מה שעשה לקריירה שהייתה יכולה להיות לו.

בבוקר המחרת הוא התייצב בשערי המוזיאון. תרנגולת ענקית פתחה את השער בצהלה וקרקור חגיגי ונשקה לאוויר שליד אוזנו נשיקה מאופרת.

"אני לא יכולה כבר לחכות! תמהר גונת'ר! המשאית הגיעה בזמן? אני מקווה שהשליח לא עשה בעיות, לפעמים הם פשוט לא מבינים את גודל העניין. כבוד. כבוד. אוי למה העיניים שלך כל כך נפוחות? עבדת בלילות, אה? אין כמו נפש של אמן! אה? אין כמו נפש של אמן! גם בלילה הוא צריך לעבוד, אה? בעיקר בלילה! בעיקר בלילה התכוונתי! אני מכירה את זה!". מישל שמע את המילים אבל לא הבין אותן, ובמקרה כזה- הוא העדיף כבר לא לשמוע אותן. מוחו הלם ברקותיו. תקווה חסרת קול פרפרה בקרבו, יותר איחול מתקווה- שגברת מיסיז תאהב משום מה את הדבר שהיא הולכת לראות.

"הגרוע שלי היה אמן! צייר! אני יודעת מה אתה חושב, בטח ככה הגעתי לנהל את המוזיאון. אז אני אפתיע אותך- ההיפך הוא הנכון. ההיפך הוא הנכון! בזכותי הוא קיבל את ההזדמנות לתלות את אחת העבודות הפחות מגוחכות שלו במוזיאון אמיתי! הייתי לארג'ית! הייתי לארג'ית!! נכון? טוב, מר דה-אויירו, אני כבר לא יכולה לחכות, אני מתפוצצת!"

המילים האחרונות נקלטו בתודעתו של מישל, בדיוק כאשר הוא ראה את גונת'ר מגיח מפינת הרחוב עם הקנבס העטוף נישא על גבו. גברת מיסיז פלטה קרקור מרוגש כשהבחינה בו ואחזה בידו של מישל בעוצמה. הם עברו בדלת האולם הראשי והתקדמו במסדרון אל האולם הקטן יותר, הנפלא. גונת'ר השתרך מאחוריהם עם הציור על גבו.

הגברת המשיכה בשלה, ופטטה את נפשה לדעת בדרך לאולם. מישל ניסה להכין הסברים אבל כל הסבר הוביל בסופו של דבר להטחת עלבון כלשהו באישה שנתנה לו את ההזדמנות הזו מלכתחילה, והוא חזר לנקודת המוצא. כך הוא שתק ושמע דיבורים ברבע און כל הדרך.

"והוא גם נמצא כאן! שלום לך" צהלה הגברת בזמן שנכנסה לאולם. מישל חזר למציאות והניח שהאיש הנמוך והממושקף שעמד במרכז החדר, הוא האיש ש"גם נמצא כאן" לדבריה, בהיעדר אפשרות אחרת.

"אני שמחה מאוד שיכולת להגיע, אדוני. קדימה, גונת'ר, אין זמן! מישל, זהו ראש הדירקטוריון- אלכסנדר שפיץ."

"נעים מאוד" אמר מישל ולא הרגיש נעים בכלל ובטח שלא מאוד.

"'בקשה' ענה מר שפיץ באופן לא מוסבר.

"קדימה, גונת'ר, אני לא יכולה לחכות יותר!" צווחה הגברת.

הרגע הגיע. הכיסוי הוסר והקנבס עמד מול שש עיניים מופתעות ושתיים נפוחות. לאחר כמה שניות מתוחות התקרב מר שפיץ אל הציור וסובב אותו לרוחבו.

גברת מיסיז החלה לחרחר. בציור נראה האולם בו הם עמדו כעת, מועתק כמעט באופן מדויק אל הבה, זרוע צבעים וסצנות מופשטות מאלפי חיים שונים. במרכז הציור צוירה בחיפזון אישה קטנטנה בלבוש שחור, מתרשמת מהיצירות. גודל האישה היה כגודל גורד שחקים, מנקודת ראות של לווין, והאיברים הבולטים בה היו גב ועורף. החרחורים התגברו ורגע לפני שהם פרצו לכדי- מישל אפילו לא רצה לחשוב לכדי מה- נשמע המהום משונה. זה היה מר שפיץ שבחר בצליל הזה, צליל שכל מי שהכיר אותו היטב ידע שמדובר בצליל שמביע הערכה.

"נהדר.. זה... יפהפה" היו המילים שיצאו מפיו.

"אבל- זה- לא דיוקן!" צווחה הגברת.

"זה יותר טוב! זו אומנות!" הכריז מר שפיץ, "ככה צריך להיראות האולם הזה!"

"אתה מתכוון לתלות את החרפה הזאת כאן?" הצליחה לחלץ גברת מיסיז את השאלה מבין וורידי צווארה המנופחים.

"כלל לא," ענה מר שפיץ, "מר...מה שמך?"

"מישל. דה-אווירו." אמר מישל. דה-אווירו.

"יתוכל לעשות על הקיר שלנו יפה-יפה כמו בציור? תודה." הוסיף מר שפיץ מיד.

גברת מיסיז לא ידעה את נפשה מרוב תרעומת.

גונת'ר מחא כפיים.

אלכסנדר שפיץ יצא.

הגברת התעלפה.

מישל פלט אנחת רווחה ענקית, וחיך את החיוך הראשון בחייו כאמן.